

УДК 82-3(70):929 Осьмачка Т.

С. Б. Козак,
доктор філософії,
Українського вільного університету
(м. Мюнхен, Німеччина), газета «Літературна Україна»

ТОДОСЬ ОСЬМАЧКА В ЧАСОПИСІ «УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ»

Здійснено аналіз публікацій письменника Тодося Осьмачки і матеріалів про нього в еміграційній газеті «Українські вісті» (1945–2000, Новий Ульм, Німеччина; Детройт, США).

Ключові слова: газета «Українські вісті», Тодось Осьмачка, стаття, еміграція, спадщина.

З-поміж джерел, які наближають нас до вивчення проблематики літературного життя української еміграції середини та другої половини ХХ ст., важливе місце належить українській періодиці, що виходила в різних країнах світу. Причому визначальну роль тут відведено не тільки власне літературним виданням («Арка», «Літаври», «Звено», «Сучасник», «МУР» тощо), а й «тижневику політики, економіки, культури і громадського життя» – газеті «Українські вісті» (далі – УВ) [1].

Саме на шпальтах цього часопису систематично друкувалися Іван Багряний, Юрій Шевельов (Шерех), Василь Барка, Віталій Бендер, Володимир Винниченко, Олекса Веретенченко, Олекса Гай-Головко, Анатолій Галан, Юрій Горліс-Горський, Василь Гришко, Докія Гуменна, Юрій Дивнич (Лавріненко), Галина Журба, Мартин Задека, Олександр Зозуля, Олег Зуєвський, Ігор Качуровський, Юрій Клен, Юрій Косач, Ігор Костецький, Григорій Костюк, Леонід Лиман, Іван Кошелівець, Дмитро Нитченко, Борис Олександрів, Василь Онуфрієнко, Михайло Орест, Віктор Петров, Леонід Полтава, Микола Понеділок, Михайло Ситник, Яр Славутич, Дмитро Соловей, Остап Тарнавський, Василь Чапленко, Анатолій Юриняк та ін. [2]. Отже, йдеться про гроно найвідоміших літераторів української еміграції (членів Мистецького українського руху (МУРу), Об'єднання українських письменників «Слово» й тих, хто не належав до жодного з літературних угруповань, що існували поза Україною після Другої світової війни), публікації яких сис-

© С. Б. Козак, 2013

тематично з'являлися в часописі. Причому на сторінках «УВ» ми маємо змогу ознайомитися як з творами різних жанрів (оповіданнями, уривками з повістей і романів, поезіями, перекладами з чужих мов, подорожніми нарисами, спогадами, навіть листуванням тощо), так і отримати цінну інформацію про самих письменників та їхню творчість (літературно-критичні статті, повідомлення про авторські літературні вечори, презентації книжок, бібліографічні відомості про нові видання тощо). Адже говоримо про тисячі матеріалів, які формують тему «Письменники в часописі «УВ». На нашу думку, кожне ім'я, яке має дотичність до цієї теми, варте окремого вивчення.

Мета цього дослідження – укласти бібліографію й розкрити суть публікацій Тодося Осьмачки (1895–1963), а також статей, присвячених його життю і творчості на сторінках газети «УВ», визначити участь поета і прозаїка у формуванні змісту часопису. Відтак об'єктом дослідження є твори, статті письменника і про письменника, опубліковані в цьому виданні.

Щодо історіографії досліджуваної теми, то варто зазначити, що публікації Тодося Осьмачки на шпальтах газети «УВ» треба розглядати в контексті вивчення всієї еміграційної літературної спадщини середини і другої половини ХХ сторіччя. До грона її яскравих представників, окрім цього письменника, належать інші, зокрема вже згадані літературні постаті, чий творчий доробок у часописі особливо помітний. У справі вивчення творчості Тодося Осьмачки багато зробили Михайло Слабошпицький [3], чий біографічний роман про митця «Поет із пекла» відзначено Шевченківською премією, та Микола Скорський [4] – автор дослідження про письменника. Спогади про Осьмачку залишили Володимир Біляїв, Марія Кейван, Людмила Коваленко, Григорій Костюк, Петро Одарченко, Юрій Стефанік – усі вони за дивацтвами митця, спричиненими хворобою, глибинно добачили й поцінували його гордовиту, сповнену природної гідності громадянську поставу й літературний талант [5]. Їхні спогади витворюють неповторний образ поета еміграційного періоду. Не оминають увагою творчість Осьмачки й науковці (Маринкевич С.М., Лисенко Н. О., Чернюк С. Л., Лапко О. А., Барчан В. В., Піскун О. Ю., Зіневич В.В.) [6]. Деякі дослідники згадують про Осьмачку і як про автора періодичних видань української еміграції [7].

Проте окремих розвідок, присвячених вивченню всієї спадщини Тодося Осьмачки саме на сторінках «УВ», не існує. Авторіві дослі-

дження вдалося розшукати на шпальтах цієї газети 13 публікацій самого письменника і 29 публікацій, які стосуються його життя і творчості, й таким чином зробити перший крок до їхнього вивчення. Загалом тему «Тодось Осьмачка в газеті «УВ»» підкріплено сорока двома різножанровими публікаціями.

Хронологічні межі Осьмаччиних публікацій і статей, які стосуються його життя і творчості, такі: перша публікація – 24 жовтня 1946 р., остання – 11 жовтня 1998 р. За роками ці матеріали мають такий вигляд: 1946 р. – одна публікація, 1947 р. – 2, 1948 р. – 5, 1949 р. – 6, 1950 р. – 2, 1952 р. – 2, 1953 р. – 4, 1956 р. – 1, 1958 р. – 3, 1959 р. – 1, 1961 р. – 1, 1962 р. – 3, 1963 р. – 1, 1966 р. – 1, 1987 р. – 1, 1995 р. – 2, 1996 р. – 3, 1998 р. – 3.

Дослідивши числа газети «УВ» за всю історію її існування, авторові цієї розвідки вдалося розшукати такі публікації Тодося Осьмачки (подаємо в хронологічному порядку): «Академік С. О. Єфремов» (Спогади) [«УВ», 1946, 24 жовт. та 1 листоп.]; «Перепелиця» («Ні місяць не світив тоді, ні зорі...») [1948, Різдво]; «До української громадської думки» (Відповідь на критику О. Грицаю) [1948, 10 квіт.]; «Пісня дев'ята» (3 «Поета») [1949, Новий рік]; «Пісня одинадцята» (3 «Поета») [1949, 13 лют.]; «Нова поема Т. Осьмачки» [1950, 5 лют.]; «Нагад» («Плян до двору») [1952, 17 січ.]; «Бездоріжжя наших мистецьких смаків у літературі і в літературному побуті» [1952, 10, 13, 17 квіт.]; «...На світі є лише до тридцяти думок» (Тодось Осьмачка про мистецтво взагалі) [1953, Новий рік]; «Мистець», «Присвята» (Зі зб. «Китиці часу») [1953, 5 берез.]; Вайлд Оскар. «Баляда про Редінгську тюрму», переклад Т. Осьмачки [1958, 15, 18, 22 трав.]; «Людина, полишена напризволяще» («Дума про Зінька Самгородського») [1958, 12, 15 черв.]; «Розмова з Тодосієм Осьмачкою» (3 пересилань радіо «Свобода») [1959, 2 серп.]. Усього – 13 матеріалів різних жанрів: спогади, поезія, уривки з поеми, літературна критика, переклади, інтерв'ю тощо.

Ще 29 публікацій газети розповідають про різні аспекти життя і творчості відомого поета й прозаїка, а саме: інформація про те, що знайшовся рукопис загубленої повісті Т. Осьмачки «Старший боярин» [«УВ», 1947, 23 берез.]; повідомлення про видання творів письменника в серії «Бібліотека новітньої літератури» [1947, 10 груд.]; Кошелівець І. «Фрагменти про «Поета» Т. Осьмачки» (Огляд поетичної творчості Т. Осьмачки) [1948,

17 січ.]; «В. Винниченко про деякі невідкладні справи» (3 листа В. Винниченка до Т. Осьмачки) [1948, 2 жовт.]; «Хроніка» (Про літературний вечір Т. Осьмачки в Цуффенгаузені) [1948, 6 жовт.]; Прилуцький І. «Невже так тісно в Цуффенгаузені?» (3 приводу доповіді Г. Подоляка та про умови праці і життя в таборі поета Т. Осьмачки) [1949, Різдво]; «Тодось Осьмачка – у Новому Ульмі» [1949, 10 лют.]; «Нотатки європейця» (Зокрема про виступ Т. Осьмачки у Філадельфії) [1949, 31 лип.]; «Смерть з косою, або Теодосій Осьмачка порозумівається з американцями» [1949, 3 листоп.]; «Культурно-мистецька хроніка» (Про виступи Т. Осьмачки в Канаді) [1950, 21 трав.]; ««Китиці часу» Т. Осьмачки» (Анонс продажу книжки) [1953, 23 лип.]; «Українська література на еміграції» (Про твори Багряного, Винниченка, Осьмачки та ін.) [1953, 13 верес.]; «Коротко – з життя на чужині» (Про працю Т. Осьмачки над книжкою «Ротонда душогубців») [1956, 16 лют.]; «Літературний вечір Осьмачки в Нью-Йорку» [1958, 30 берез.]; «Трагедія поета Тодося Осьмачки» (Втрата поетом свідомості в Мюнхені) [1961, 11 черв.]; «Теодосій Степанович Осьмачка» (Звістка про смерть поета) [1962, 16–23 верес.]; Гірняк Й. «З похорон поета Теодосія Осьмачки» (Надгробна промова) [1962, 7 жовт.]; Легіт Андрій. «Т. С. Осьмачці» («Щастя присниться...») [1962, 7 жовт.]; «Пленарна конференція пам'яті Тодосія Осьмачки» (Про вечір пам'яті Осьмачки в Нью-Йорку) [1963, 31 берез.]; «Пам'ятник Т. Осьмачці» (Про освячення надмогильного пам'ятника) [1966, 26 черв.]; «Вечір пам'яті Тодося Осьмачки» (У Вашингтоні у 25-річчя смерті поета) [1987, 20 груд.]; «Згадали Тодося Осьмачку» (Літературно-мистецький вечір у Києві, присвячений 100-річчю від дня народження поета) [1995, 18 черв.]; Костюк Григорій. «Тодось Осьмачка здалеку і зблизька» (Спогади) [1995, 24 верес., 1, 8, 15, 22, 29 жовт., 5, 12, 19, 26 листоп., 3, 10 груд.]; Старів С. «Зустріч з поетом Т. Осьмачкою» (Спогад) [1996, 28 січ.]; Саварин П. «Едмонтон в 100-річчя від дня народження Тодося Осьмачки» (Про літературний вечір пам'яті поета в Канаді) [1996, 21 квіт.]; «Твори Тодося Осьмачки» (Прохання редакції надіслати повоєнні видання творів Осьмачки) [1996, 24 листоп.]; «Пам'яті Тодося Осьмачки» (Пожертви на книжку про Тодося Осьмачку) [1998, 2 серп.]; «Нове видання Фондації імені Івана Багряного» (Про книжку «Живий Осьмачка», упорядкування С. Козака) [1998, 16 серп.]; [Комілевська Діамара]. «Оксані Соловей» (Прочитавши книжку «Живий Осьмачка»: віршоване враження, ілюстрація: Т. Осьмачка і Оксана Соловей), підпис: Карпо Кропива [1998, 11 жовт.].

Аналіз віднайдених матеріалів певною мірою допомагає: по-перше, уточнити хронологію низки подій в житті поета й географію його перебування, і це особливо важливо, зважаючи на те, що Осьмачка часто змінював місце свого перебування на американському континенті; по-друге, дає можливість встановити точні дати написання літературних творів; по-третє, дослідити хронологію літературних вечорів письменника в різних містах світу (Відень, Філадельфія, Нью-Йорк, Вашингтон, Київ), що є історико-літературною вартістю; по-четверте, доповнити бібліографію письменника новими матеріалами; по-п'яте, наблизитися до секретів творчої праці письменника над його творами тощо.

Беручи до уваги факт перебування Тодося Осьмачки в еміграції, тобто поза Україною, важливого значення набувають спогади про письменника еміграційних авторів. І тут не можна перебільшити значення есею-спогаду Григорія Костюка про поета, який уперше надруковано в газеті «УВ». Власне, за фактологічною насиченістю цих матеріалів, канву життя Осьмачки з усіх еміграційних і нееміграційних видань найповніше представлено саме на сторінках «УВ».

Саме зі шпальт цього часопису ми довідуємося, що шлях митця на Захід фактично почався навесні 1942 року, коли він залишив Київ (ще, звісно, не відаючи, що назавжди) і незабаром прибув до Львова. До речі, до того міста, де пізніше опинилася чи не вся еліта Східної України, він приїхав одним з перших, оскільки не був обтяжений ані родиною, ані перевезенням бодай якогось майна. Перебування в Галичині, яку Осьмачка ідеалізував (насамперед тому, що її тоді не зачепив російський дух), було, мабуть, найщасливішим періодом його життя.

Тут його зустріли дуже приязно. І не випадково. Адже Осьмачка прибув до цього краю вже добре знаним поетом, автором трьох книжок («Круча», 1922; «Скитські вогні», 1925; «Клекіт», 1928) й просто вельми освіченою людиною, до того ж він, живучи в підсоветській Україні, нічим не заплямував свого імені, вийшов звідти з чистим сумлінням. Усе це й поцінувала Галичина. У Львові з великим успіхом пройшло кілька літературних вечорів поета й було видано збірку поезій «Сучасникам» (1943), за яку він одержав літературну нагороду Спілки праці українських письменників як «за кращу книжку останніх років». У тому-таки місті на літературному конкурсі (1944) відзначено I премією і його дебютний прозовий твір «Старший боярин». «За винятком, може,

Шевченкових віршів і Гоголевих українських повістей наша література ще не знала такої української книжки, як «Старший боярин» Осьмачки, – писав авторитетний критик Юрій Шерех. – Якщо можна перелити Україну в слово – то це повість Осьмачки; якщо може слово перенести пах України – то пахтить ця книжка всією запашністю України; якщо можна в слові збудувати батьківщину, державу, то вона збудована зримо і живовидячки!»

Гостинну Галичину Осьмачка залишив 1944 р. Звідтоді, власне, й почався еміграційний період його життя – час, коли він «жив, як Бог наказав, проти неба на землі» (так іще київське буття поета означив його друг Григорій Косинка). Життя митця на еміграції – це майже постійні мандри. Мандри самотньої людини. Мандри українця, відірваного від своєї материзни – України. Мандри поета-філософа. Цією особливістю, до речі, він, може, як ніхто інший, нагадує мандрівного Григорія Сковороду. Лише Осьмачка – Сковорода ХХ ст. Із тією ще різницею, що Сковорода мандрував здебільше рідними шляхами, а коли й не рідними, то принаймні завше мав змогу повернутися на них. Мандри ж Осьмачки, без права на таке повернення – це мандри чужиною, яка не замінила йому України. Тому і поза батьківщиною письменник перебував у постійному пошуку хоч якогось її куточка.

Понад чотири роки провів Осьмачка в Західній Європі. Спочатку перебував у Відні (прикметно, що вже в той, ще дуже неспокійний час у столиці Австрії заходами Українського національного об'єднання було влаштовано літературний вечір митця). Потім помандрував до Німеччини, де побував у «діпівських» таборах. Гісен, Міттенвальд, Мюнхен, Регенсбург, Авгсбург, Фюссен, Цуффенгаузен – ніде не міг затриматися надовго.

Треба сказати, що до такого мандрівного життя Осьмачка призвичаївся ще в Україні. В еміграції він перебував у постійному русі між містами так само, як колись в Україні – «між Києвом і рідною його Куцівкою» (Куцівка – село на Черкащині, де 1895 р. народився Т. Осьмачка). Відомо, що, залишивши дружину, він не мав постійного пристановища. Блукав київськими вулицями. Голодував. Тоді поет сповна спізнав, якими важкими є сходинок чужих ганків і який гіркий смак хліба за чужим столом. Дні просиджував у бібліотеці. Ночами переважно тулився по друзях або біля казанів центрального опалення вели-

ких будинків. У теплу погоду – у Ботанічному саду, а то й на Байковому цвинтарі. Усе це – у перервах між лікарнями, слідчими камерами, аж поки енкаведисти не заховали його до божевільні. І хоча, як ми вже зазначали, Осьмачка вийшов на еміграцію, нічим не заплямувавши себе за советської системи в творчості, психіка його не залишилася неушкодженою. Після тяжкого життя, численних арештів, допитів, переслідувань агентами ГПУ–НКВД у митця розвинулася манія переслідування, яка супроводжувала його й поза Україною. Навіть за океаном.

На американському континенті він також ніде не міг нагріти собі місця, жив по різних містах США і Канади: Боффало, Міннеаполіс, Монреаль, Едмонтон, Торонто та інших, але переважно у Філадельфії та Нью-Йорку, з якого 1948 р., власне, і починалося його заокеанське життя. Починалося, треба сказати, важко. Бо численна українська еміграція, в якій кожен був заклопотаний власним «ставанням на ноги», тоді не змогла подбати про талановитого поета і створити йому бодай наближені до нормальних умови для творчої праці. Зрештою, такими є реалії еміграційного життя, коли навіть найвизначніша професура й письменство змушені були займатися заробітковою працею, а не лише науковою та літературною. Отож у початковий період Осьмачці довелося заробляти на хліб насущний, працюючи нічним прибиральником на нью-йоркському вокзалі «Пенсильванія», пізніше – палітурником, ще згодом – доглядачем будинку. Звідав він і інших праць, аж поки 1957 р. з ініціативи Юрія Стефаніка було створено Фонд допомоги Т. Осьмачці, що, як і прихильність кількох родин, зробили умови життя письменника більш сприятливими для літературної праці.

Осьмачка з пам'яті читав, як з книжки. Майже все з власної творчості він знав напам'ять. Пам'ятав з точністю до сторінки, рядка, слова навіть те, що було написано дуже давно. Є підстави вважати, що саме в такий спосіб – з пам'яті – митець відтворив, а відтак і видав низку творів, які було втрачено в підсоветській Україні. На еміграції письменник усі свої рукописи завжди носив із собою, в яку б дорогу – далеку чи близьку – він не вирушав. А вирушав, як відомо, дуже часто. Про Осьмаччині дороги – життєві й творчі – і йдеться в спогадах його сучасників.

1961 року в Німеччині поета розбиває параліч. У перші ж дні ще непритомного його відвідав Іван Багряний, який згодом написав про це в листі до Григорія Костюка:

«Останній раз я бачив його в лікарні в Мюнхені, розбитого паралічем і безпам'ятного, в ліжку, витягненого на весь зріст, суворого, як Данте. Всіма забутого і покинутого. Ця разюча подібність задуманого в безпам'ятстві, вимученого і вже потойбічного Осьмачки до Данте потрясла мене до самої глибини душі. І я тоді мало не заломився навіки в моїй вірі в українську людину, для якої і найкращі сини нації – порожнеча.

Не знаю коли, але якщо моє серце трохи потягне, якщо його не доконає швидким темпом наша сумна замрячена дійсність, я вирізьблю той образ Осьмачки, який лишився в моїй душі».

Як довідуємося з «УВ», звідтоді Осьмачці, на жаль, справді залишалося жити недовго. Хвороба, чужина, самотність виснажили його не лише морально, а й фізично. І то настільки, що хоч після паралічу він і прийшов до тями в мюнхенському шпиталі, але сам дати ради собі вже не міг. Його поверненням до США заопікувалося американське посольство в Німеччині. Спеціальним рейсом військового транспортного літака Осьмачку привезли до Сполучених Штатів Америки. Спочатку примістили у військовому шпиталі неподалік Філадельфії, а потім – у шпиталі «Стейт Пілгрім» у Лонг-Айленді, де письменник провів останній рік свого життя і 7 вересня 1962 р. відійшов у вічність.

Публікації Тодося Осьмачки на шпальтах «УВ» варто розглядати як джерело до вивчення всієї його творчої спадщини, й тим самим наблизити подану нами інформацію до практичного застосування науковцями. Адже ця стаття є першою спробою подати відомості про зміст, жанрову палітру й кількість статей поета і прозаїка в часописі за весь період його існування. Ми оглянули всі 3398 чисел унікального видання, яке з 1945 р. по 2000 р. виходило спочатку в Західній Європі, відтак – в Америці. На його сторінках було вміщено 42 публікації Тодося Осьмачки різного жанру: уривків художніх творів, статей, нарисів, спогадів, інтерв'ю з письменником, а також інформаційних заміток з презентацій його творів, літературних вечорів за участю самого митця та інших матеріалів, які так чи інакше стосуються його творчості.

Публікації Тодося Осьмачки і про нього на шпальтах еміграційного видання допомагають відтворити й низку фактів культурного життя українців у повоєнній Європі, зокрема, цілісніше представити картину літературного процесу української політичної еміграції другої половини минулого століття. Водночас у газеті знаходимо такі статті, які засвідчу-

ють систематичну увагу письменника саме до неї. Отже, запропоноване нами дослідження на прикладі матеріалів Тодося Осьмачки в часописі «УВ» дає можливість масштабніше представити історико-культурну спадщину української політичної еміграції в Європі по Другій світовій війні, розширити кут зору на тему еміграційного періоду в житті і творчості відомого митця, а також доповнює тему бібліографії надрукованих за кордоном творів цього письменника й загалом тему розвитку українського друкованого слова на чужині, через події й факти з життя окремого автора допомагає відчутти плин часу, в якому було створено зразки української літератури поза Україною.

Список використаних джерел

1. Дзюба І. Енциклопедія українського опору // «Українські вісті» в Європі й Америці, (1945–2000): бібліогр. покажч. змісту газ. «Українські вісті»: у 2 т. / Сергій Козак // Фондація ім. І. Багряного. – К.: Літературна Україна: Ярославів Вал, 2010. – Т. 1 – С. 3–11.
2. Козак С. Гортаючи поживклі сторінки / Сергій Козак // Мюнхен: Український вільний ун-т, 2002. – 26 с.
3. Слабошпицький М. Поет із пекла: роман / М. Ф. Слабошпицький. – К.: Ярославів Вал, 2003. – 367 с.
4. Скорський М. Тодось Осьмачка: життя і творчість / М. А. Скорський. – К.: Укр. центр духовн. культури, 1999. – 224 с.
5. Живий Осьмачка: спогади / упоряд. С. Б. Козак // Українські вісті. – Детройт, 1998. – 197 с.
6. Маринкевич С. М. Стильові домінанти поезії Тодося Осьмачки: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 / Світлана Михайлівна Маринкевич; Дніпропетр. нац. ун-т. – Дніпропетровськ, 2003. – 19 с.; Лисенко Н. О. Метафора і символ у поетичному ідіостилі Тодося Осьмачки: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Наталя Олександрівна Лисенко; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2003. – 17 с.; Чернюк С. Л. Образна символіка у творах Т. Осьмачки: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 / Сніжана Леонідівна Чернюк; НАН України. Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2003. – 19 с.; Лапко О. А. Авторський голос у художній структурі творів Тодося Осьмачки: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 / Олена Анатоліївна Лапко; Кіровоград. держ. пед.

ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2007. – 20 с.; Барчан В. В. Творча особистість Теодозія Осьмачки: Художньо-естетичні та філософські константи: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.01.01 / Валентина Володимирівна Барчан; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2009. – 36 с.; Піскун О. Ю. Психоаналітична інтерпретація прози Т. Осьмачки: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 / Ольга Юріївна Піскун; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2008. – 20 с.; Зіневич В. В. Типологія символізму в творах Ф. С. Фіцджеральда та Т. Осьмачки: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.05 / Владислава Володимирівна Зіневич; Київ. Нац. лінгв. ун-т. – К., 2006. – 20 с.

7. Сидоренко Н. М. Українська таборова преса першої половини ХХ ст.: проблеми національно-духовного самоствердження: дис. ... д-ра філол. наук: 10.01.08 / Сидоренко Наталія Миколаївна; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2000. – 425 с.

Summary

The article deals with the analysis of the writer Todos Osmachka's publications and materials concerning the writer in an emigrant newspaper «Ukrainian news» (1945–2000).

Key words: newspaper «Ukrainian news», Todos Osmachka, article, emigration, heritage.